

Gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Compacte samenvatting en toelichting
stadsronde startdocument
participatiebeleid

DATUM
29 september 2021

BIJLAGEN

BEHANDELD DOOR
A (Anouk) Crapts

DOORKIESNUMMER
043 - 350 5428

ONZE REFERENTIE
2021.27658

E-MAILADRES
Anouk.Crapts@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE

Geachte gemeenteraad,

Op uw verzoek hierbij een compacte samenvatting van de reacties in de stadsrondes startdocument participatiebeleid. En daarbij ook waar gewenst nadere toelichting op de besproken stellingen. De stadsrondes hebben plaatsgevonden op 14 en 21 september jl.

Hieronder een overzicht van de 9 stellingen met toelichting en reacties stadsrondes.

Stelling 1 - Wanneer geslaagd?

Participatie is geslaagd als het waardevolle informatie oplevert over hoe belanghebbenden een plan waarden of willen aanpassen. Dat is iets anders dan 'iedereen tevreden maken'.

Toelichting

Bij deze stelling gaat het over wie meepraat (belanghebbenden). En wanneer we stellen dat het participatieproces geslaagd is. Het slagen betekent niet automatisch dat we iedereen tevreden maken, want het gaat in dit proces om het horen van de verschillende invalshoeken en belangen en gezamenlijk daarin een wegging te maken.

Reacties

In de basis gaat het om het luisteren naar de burgers en daarin respectvol zijn. Wie uiteindelijk gelijk krijgt volgt uit het proces en is niet leading.

Het participatieproces is pas geslaagd als burgers kunnen meedoen. Dat houdt ook in dat niet alles van bovenaf/ vanuit gemeente gekaderd moet zijn. Het is belangrijk ook uit te gaan van de eigen kracht van burgers en hun ideeën en kennis.

Geef ruimte aan maatschappelijk middenveld en burgers om eigen initiatieven te starten.

Denk na over de faciliterende rol van de gemeente hierbij.

Memo

Stelling 2 – wie beslist?

Met die informatie uit verschillende perspectieven neemt het stadsbestuur een weloverwogen besluit: dat wil zeggen: de beslisbevoegdheid blijft altijd bij college en raad, tenzij expliciet anders is afgesproken, zoals bij de burgerbegroting.

Toelichting

Bij deze stelling gaat het vooral om de rol van het college en de raad en dat we ervan uitgaan dat burgers deze vorm van volksvertegenwoordiging en beslisrecht accepteren als basis.

Reacties

Deze processen vragen vaak om goede uitleg voor de burger. Wie besluit wat en waarom en vooral wat is de impact van participatie in het proces. Want alleen dan voelen burgers zich serieus genomen en blijven ze meedoen.

Nederland is zo ingericht en dat is ook een prima basis en rolverdeling. De meerwaarde van participatie is dat een besluit kan worden genomen met inbreng van verschillende perspectieven. Dat verrijkt de besluitvorming en maakt hem compleet.

Geef ook in deze werkwijze ruimte aan de burgers en het maatschappelijk middenveld om zelf regie te nemen en initiatieven te starten.

Er is aandacht nodig voor het makkelijk vinden van de juiste informatie, ook taal kan hierbij een barrière zijn. Denk na over minimaal een tweede taal zoals Engels. Zorg voor complete en samenhangende informatie, zodat de burger niet zelf op zoek moet naar informatie over de verschillende onderdelen.

Denk na over mogelijkheden om ook het informatiesysteem voor de raad (RIS) te verbreden met een variant voor burgers (mogelijk ook meteen in het Engels).

Hoe borgen we dat er voldoende informatie voorhanden is voor de burger?

In reactie op deze vraag is aangegeven dat er vaak voldoende expertise aan tafel zit, maar dat het van belang is om eerst alle informatie op te halen, te luisteren naar belanghebbenden, alles te wegen en dan pas vanuit de formele rol te komen tot besluitvorming.

Hierbij is makkelijke toegang tot complete informatie voor burgers en andere belanghebbenden een belangrijke randvoorwaarde.

Stelling 3 – participatie lange termijn visies

Participatieprocessen over abstractere lange termijn visies leveren weinig spontane deelnemers op. Het werkt dan beter om op uitnodiging ('lottocratie' en inhoudsdeskundigen) de diepte in te gaan en het 'geluid van de stad' op te halen middels enquêtes en openbare discussies, met een belangrijke rol voor de media.

Toelichting

Deze stelling gaat specifiek in op hoe we participatie kunnen organiseren bij meer abstracte thema's. Zaken waar niet alle burgers behoefte hebben om hier nu over mee te denken. Het vraagt om een andere benadering om toch een dialoog op gang te brengen.

Reacties

Er zijn ook betrokken burgers en partijen die wel graag meedenken over visies. Neem deze burgers serieus en geef ze een plek aan tafel. Voorkom dat alleen art. 47 vragen de ingang geven tot

interactie. Voer actief het gesprek met de belanghebbenden. Zij willen vaak gehoord worden en vooraf betrokken als gesprekspartner. Vertrouwen is hierbij belangrijk. Zorg daarnaast voor een helder proces waarbij de burger/ belanghebbende kan blijven volgen hoe dialogen/ uitkomsten worden meegenomen in de besluitvorming. Nu wordt soms een link gemist en lijkt het vervolgproces bij college/ raad los te staan van de gevoerde dialoog. Gebruik de opgehaalde inzichten wat betreft communicatie met de nu gemiste groepen: jongeren en anderstaligen. Communiceer laagdrempelig, ook digitaal/ per mail en in 2^e taal (Engels). Verder wordt bij dit soort participatieprocessen ook de rol van de raad gemist als aanspreekpunt voor belanghebbenden. Waarbij de gang van zaken tussen raad en coalitie niet altijd de dynamiek geeft waar soms op gehoopt wordt om brede afwegingen te kunnen maken. Dit geeft ook teleurstelling bij de burger.

Stelling 4 – kaders en beslisruimte

Een goed participatieproces begint met heldere kaders over waar de ruimte ligt en waar niet. Zo zal er bij 'nimby'-onderwerpen minder ruimte zijn om mee te beslissen dan bij de herinrichting van een park.

Toelichting

Het begrip 'nimby' betekent 'not in my backyard' en slaat op situaties waarbij het bij besluitvorming vooral er om gaat dat het plan niet "landt in de achtertuin" van betrokken persoon of derde. De stelling is bedoeld om aandacht te vragen voor duidelijkheid vooraf waar de ruimte om mee te denken zit. Sommige onderwerpen bieden door bijvoorbeeld wetgeving beperkt ruimte hierin, andere onderwerpen meer. Voor het participatieproces is het belangrijk om hier vooraf duidelijk in te zijn.

Reacties

Verzocht wordt om de tweede zin van de stelling weg te laten. De eerste zin dekt de lading. Heldere kaders zijn belangrijk. Burgers dienen gericht te worden geïnformeerd door op tijd de juiste info te ontvangen. Ook is de wens dat dossiers voor burgers opvraagbaar en leesbaar zijn.

Stelling 5 – organisatie en houding

Een open, samenwerkende, nieuwsgierige, communicatieve houding is een kerncompetentie voor elke medewerker en daarmee een leidraad in onze organisatieontwikkeling.

Toelichting

Deze stelling zegt iets over de gemeentelijke organisatie en hoe we omgaan met participatie. Daarbij benoemen we meer nadrukkelijk dat een goede communicatie en open houding in de basis hoort bij de competenties van al onze medewerkers.

Reacties

Groot gelijk, dat is echter ook veel werk (ist-> soll situatie). Het is van belang om in het contact met burgers een minimale kwaliteit te borgen. Geef medewerkers daarin ondersteuning met opleiding, handvaten/leidraad en coaching. Onderschat het niet, blijf leren en leg ervaringen ook vast om weer van elkaar te leren. Ga uit van verbinding en goede samenwerking. Bij de vraag of dit geldt voor de ambtenaar of ook de raad is aangegeven dat dit voor beiden geldt. De basale kennis van participatie is nodig om zo ook een complete dialoog te voeren, inclusief de rol van de raad. De focus is eerst nodig bij de uitvoerende organisatie.

Stelling 6 – participatie eerste lijn

Participatie is immers ook een onderdeel van plan- en beleidsontwikkeling en hoort dus als een ‘way-of-life’ thuis in de eerste lijn. Participatie moet zeker niet weggeorganiseerd worden in een apart bureau dat als ‘Fremdkorper’ niet alleen ineffectief is, maar ook inefficiënt – want enorm kostbaar.

Toelichting

De stelling geeft aan dat participatie is vast onderdeel is in het proces van planvorming en beleidsontwikkeling. Het is een thema dat we breed oppakken en niet met een klein bureau en een paar betrokken mensen willen afdoen.

Reacties

De stelling vraagt om meer toelichting. Het lijkt gebaseerd op een kostenoverweging. De bijlage met de contourennota geeft meer nuance.

Er is aandacht nodig voor de kennis en organisatie van participatie. Combineer deskundigheid en ervaring en zet dit in ter ondersteuning van de ambtenaren die aan de slag gaan met participatie.

Let erop dat het thema geagendeerd blijft en niet versplinterd raakt. Er is wel een check nodig hoe processen lopen en om te blijven leren van elkaar. Niet zomaar loslaten in de organisatie.

Het gaat erom participatie op waarde te schatten en te erkennen. Dat betekent ook ruimte maken om dit goed te doen.

Stelling 7 – één aanspreekpunt

Belanghebbenden (bewoners, bedrijven en organisaties) hebben behoefte aan één aanspreekpunt per buurt. We streven naar een ambtelijk aanspreekpunt in elke buurt, door ambtenaren die in de buurt trekker zijn van een project ook te laten functioneren als gesprekspartner en aanspreekpunt voor andere ‘buurtzaken’.

Toelichting

Er is al meerdere malen aandacht gevraagd voor contactambtenaren per buurt. Met meer dan 40 buurten is dat zo snel waarschijnlijk lastig te organiseren. Bij de stelling ligt de focus op een aanspreekpunt in de buurt, waarbij we breder kijken wie aan de slag is in een buurt. En daarmee voor buurtbewoners een bekend gezicht bieden om vragen te kunnen stellen.

Reacties

Met de transitie van buurtplatforms naar buurtnetwerken en de inzet van zelfsturing coördinatoren is er de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan. De praktijk blijkt vaak te verschillen van de theorie.

Voor de ambtenaren in de buurt is het belangrijk dat ze mandaat hebben en daadkracht om ook zaken te regelen.

Wanneer de ambtenaar die het aanspreekpunt is in de buurt zelf ook aan de slag is in de buurt kunnen er conflicterende belangen zijn. Die kunnen haaks staan op de wensen van burgers. Dus een onafhankelijke rol is belangrijk.

Op de vraag hoe dit vraagstuk op te lossen is een reactie dat het begint bij de basis van tijdig communiceren met burgers en belanghebbenden. Met inzet van de juiste tools en coaching.

Daarmee voorkom je veel onduidelijkheden en vragen achteraf.

Ook wordt gewezen op de mogelijkheid van een ambtenarenstatuut/ statuut voor buurtwerkers met daarin de regels en afspraken (mandaat/bevoegdheden).

Tot slot wordt aangegeven om ook te investeren in de kennis van de burgers over deze processen van planvorming, inspraak, besluitvorming en uitvoering. Ambtenaren zijn dit gewend. Voor burgers is het vaak onduidelijk. Geef hulp en voorlichting bij bijvoorbeeld inspraak en breng burgers hiermee op een hogere trede op de participatieladder.

Stelling 8 – integraal en helder

De gemeentelijke organisatie is in staat om deze belangen integraal te behartigen, dan wel helder te communiceren waarom bepaalde wensen niet ingewilligd kunnen worden.

Toelichting

Bij deze stelling gaat het erom dat we inzetten op een integrale benadering van vraagstukken (vanuit verschillende invalshoeken en vakkennis). Op basis van deze brede informatie maken we een afweging. Dit besluit kunnen we helder en transparant uitleggen.

Reacties

Verzoek is om de stelling duidelijker te formuleren.

Mensen zijn zeer sterk bereid om te blijven meedenken en meedoen. Dan is het wel van belang dat ze serieus worden genomen en duidelijke informatie ontvangen.

Stelling 9 – kennis bundelen en borgen

De gemeentelijke organisatie borgt kennis, advies en ervaring met betrekking tot participatietrajecten op centraal niveau, zonder deze met de uitvoering te belasten.

Toelichting

De insteek is om de kennis en leerervaringen met participatie te bundelen, zodat ze toegankelijk zijn en hulp kunnen bieden bij toekomstige participatieprocessen. En zodat niet bij elk proces het wiel opnieuw hoeft te worden uitgevonden.

Reacties

Maak de interne besluitvormingsprocessen of ontwikkelprocessen ook inzichtelijk voor burgers. Hoe is de interne structuur bij de gemeente en de samenhang, welke termen worden gebruikt en wat betekenen ze. Denk bijvoorbeeld aan een leeswijzer met een stroomschema hoe je als burger te werk kunt gaan bij een initiatief.

Een andere reactie was om een kennisplek te maken waar de juiste informatie beschikbaar is om een goed participatieproces te organiseren. En om dit niet vrijblijvend te doen, maar het als een tussenstap in processen te verankeren. Een servicecentrum als het ware en niet alleen toegankelijk voor ambtenaren maar ook voor raadsleden. Hierbij werd geconstateerd dat dit proces ook vraagt om na te denken wat de impact van deze ontwikkeling is op de rol van de gemeenteraadsleden.

Tot zover de toelichting op de stellingen en reacties van de stadsrondes.

Met vriendelijke groet,

Anouk Crapts
Projectleider participatie